Gemeente Gorinchem

Perspectiefnota 2026-2029

Inhoudsopgave

1 Inleiding 2

2 Financiële ontwikkelingen 5

2.1 Technische- en autonome bijstellingen 6
2.2 Ontwikkelingen gemeentefonds 10
2.3 Ruimtevragers 11

3 Investeringen 16

3.1 Investeringsplafond 16
3.2 Investeringsvoorstellen 17

4 Overige ontwikkelingen 19

5 Bijlagen 22

5.1 Bijgestelde investeringsplanning 22
5.2 Uitgangspunten 23

1 Inleiding

Aan de slag voor Gorinchem
‘En nu aan de slag!’ Onder deze titel verscheen aan het begin van deze bestuursperiode het collegeprogramma. Dit programma is een nadere uitwerking van de plannen en ambities uit het coalitieakkoord ‘Voor Gorinchem!’ en daarmee onze belofte aan de stad. Beide titels bij elkaar vatten goed samen waar we als college de afgelopen jaren op hebben ingezet. Samen aan de slag voor Gorinchem!
Gorinchem kent flinke uitdagingen op het gebied van wonen, klimaat, bereikbaarheid, stedelijke ontwikkeling, leefbaarheid, jeugdzorg en armoedebestrijding. Op deze onderwerpen, en op verschillende langer lopende dossiers, hebben we in de afgelopen jaren mooie stappen kunnen zetten. We realiseerden het overgrote deel van het collegeprogramma en geven daarmee invulling aan onze belofte aan Gorinchem.

Investeren in Gorinchem
Het zijn financieel uitdagende tijden. Dat betekent keuzes maken. Keuzes welke onderwerpen we het belangrijkst vinden, waar we wel en niet verder aan de slag gaan en waar we onze beperkte financiële middelen voor gebruiken. Zo hebben we in de afgelopen jaren volop kunnen investeren in Gorinchem. Als gemeentebestuur namen we besluiten over de realisatie van een nieuw zwembad, cultuurhuis en de benodigde investeringen in schoolgebouwen. We werkten aan de verduurzaming van onze stad en pakten de kwaliteit van onze wegen en de uitstraling van de vesting aan. We ontwikkelden beleid om ons erfgoed te behouden voor volgende generaties en zetten in op het ontvangen van meer mensen die Gorinchem komen ontdekken. Met de nieuwe integrale samenlevingsvisie realiseerden we een nog meer dekkend sociaal beleid voor wie hulp nodig heeft.

Financieel solide beleid
In de laatste perspectiefnota van deze bestuursperiode brengen we geen nieuw beleid in. We zetten in op de verdere uitwerking, uitvoering en continuïteit van beleid. We zijn terughoudend geweest in het opnemen van financiële ruimtevragers. Waarbij we uiteraard alert zijn op actuele ontwikkelingen en noodzakelijke investeringen.
Vorig jaar hebben we al geanticipeerd op teruglopende financiële middelen vanuit de Rijksoverheid. Als college en raad namen we onze verantwoordelijkheid om stappen te zetten richting een sluitende begroting. Door dit financieel solide beleid, is het dit jaar niet nodig om aanvullende bezuinigingsmaatregelen te treffen. Vorig jaar is wel een aantal taakstellingen opgenomen in de begroting, die nog verder uitgewerkt moeten worden. Dat doen we in deze perspectiefnota voor 2026. Een aantal taakstellingen moet nog verder worden ingevuld voor de jaren na 2026. Hiermee kunnen we inspelen op de actuele financiële situatie en middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld en nemen we alleen de maatregelen die echt nodig zijn.
Onze perspectiefnota is financieel meerjarig sluitend. Tegelijkertijd is blijvend zorgvuldig financieel beleid nodig, omdat het saldo slechts een klein bedrag is, vergeleken met het totaal van onze begroting. Met deze perspectiefnota zetten we een grote stap naar een meerjarig sluitende begroting voor de volgende bestuursperiode. En geven daarmee de ruimte aan een nieuw bestuur om keuzes te maken voor die periode. Waar wij vorig jaar maatregelen moesten treffen om de begroting sluitend te houden, zien we in veel andere gemeenten dat dit jaar bezuinigingsmaatregelen moeten worden getroffen. Een blijvende inzet richting regering en Tweede Kamer voor voldoende middelen voor gemeenten blijft dan ook nodig om te voorkomen dat lokale voorzieningen in Nederland verdwijnen.

Accenten
De perspectiefnota bevat natuurlijk nog een aantal accenten voor het laatste deel van deze bestuursperiode. De komende jaren staat de realisatie van verschillende onderwijsgebouwen gepland. We blijven sparen en gebruiken een deel van de investeringsruimte in deze perspectiefnota om extra in te zetten op de uitvoering

van het IHP. We bereiden ons voor op een eerste deel van ons eigen aandeel in de transformatie van de Schelluinsestraat, en we werken aan de uitgifte van bedrijventerrein Groote Haar.
We zetten onze schouders onder de werkzaamheden die in gang zijn gezet, zoals de realisatie van het nieuwe zwembad, het cultuurhuis, de uitrol van het warmtenet, de herinrichting van de Banneweg en de aanpak van fietsknelpunten. We blijven alert op kansen die zich voordoen om de financiering voor onze plannen voor elkaar te krijgen. Dat doen we onder andere door intensiever samenwerking in de regio en inzet op lobby.
We zetten Gorinchem centraal bij onze citymarketing. We zijn trots op onze vesting en zetten de hele stad in de spotlights. Daarbij is goed onderhoud ons visitekaartje. We blijven investeren in de kwaliteit van cultuur in onze gemeente. Daarnaast behouden we ontmoetingsplaatsen in de stad, zoals wijkcentra en het Natuurcentrum. Het stadhuis ontwikkelen we verder tot huis van de stad. De komst van het werkcentrum en ons vernieuwde dienstverleningsconcept, vraagt om een inrichting van de ontvangstruimte van ons stadhuis die past bij de ambitie om bereikbaar en dienstverlenend te zijn.
In samenwerking met onderwijs en organisaties die zich bezig houden met jongeren werken we aan een pedagogisch educatief ecosysteem. Door middel van Preventie met Gezag voorkomen we dat jongeren in zwaardere problematiek terecht komen. Samenwerking met anderen blijft essentieel voor alles wat we als gemeente doen. We blijven inzetten op samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Mooie voorbeelden daarvan zijn de beroepencampus en het i_lab. Alleen samen kunnen we de uitdagingen waar we voor staan aanpakken.

Verder aan de slag
In de komende tijd is nog veel te doen. Samen met de gemeenteraad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties blijven we dan ook volop inzetten op wat in Gorinchem moet gebeuren. We willen op deze plek iedereen met wie we in deze bestuursperiode samen aan de slag mogen voor Gorinchem hartelijk danken voor de samenwerking. We zien er naar uit om ook in dit laatste deel van de periode samen aan de stad te blijven werken. Verder aan de slag dus!

Het college van burgemeester en wethouders, 16 juni 2025

Opbouw perspectiefnota
In hoofdstuk 1 is de beleidsmatige inleiding opgenomen.

In hoofdstuk 2 wordt het financiële meerjarenperspectief gepresenteerd. In dit hoofdstuk worden de voorgestelde bijstellingen samengevat. In paragraaf 2.1 worden de technische- en autonome bijstellingen nader toegelicht. In paragraaf 2.2 wordt ingegaan op de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Vervolgens worden de ruimtevragers in paragraaf 2.3 weergegeven, oftewel de onderwerpen waarvoor extra middelen nodig zijn.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de investeringsopgave voor de komende jaren. Hierbij wordt in paragraaf 3.1 aandacht besteed aan het investeringsplafond en in paragraaf 3.2 worden de afzonderlijke investeringsvoorstellen weergegeven.

In hoofdstuk 4 wordt een overzicht van overige relevante ontwikkelingen weergegeven, waaronder de stand van zaken van de uitvoering van de taakstellingen die in de begroting 2025-2028 zijn opgenomen.

Tot slot bevat hoofdstuk 5 de bijlagen. In paragraaf 5.1 wordt een overzicht gepresenteerd van investeringen die in de tijd zijn doorgeschoven en daardoor effect hebben op de kapitaallasten en in paragraaf 5.2 zijn de gehanteerde uitgangspunten opgenomen.

2 Financiële ontwikkelingen

De financiële ontwikkelingen voor 2026 en verder worden in de volgende hoofdstukken uiteengezet. Voorafgaand aan die uiteenzetting geven we een samenvatting van het financieel meerjarenperspectief.

Financiële ontwikkelingen (bedragen x €1.000; - = nadeel)	2026	2027	2028	2029
Actueel begrotingssaldo	**477**	**126**	**994**	**1.772**
Technische- en autonome bijstellingen	-866	-2.429	-2.730	-2.928
Gemeentefonds	4.223	4.793	4.408	4.661
Ruimtevragers	-2.502	-2.257	-1.965	-1.815
Investeringen	0	-49	-43	-262
Bijgesteld meerjarenperspectief	**1.332**	**184**	**664**	**1.429**

De meicirculaire is financieel verwerkt in het bovenstaande overzicht.

In de volgende hoofdstukken lichten we de verschillende onderdelen van deze financiële ontwikkelingen nader toe.

Het begrotingssaldo 2026 bedraagt circa 0,8% van de totale begroting.

2.1 Technische- en autonome bijstellingen

Ieder jaar worden de begrotingsbudgetten geactualiseerd op basis van Cao-ontwikkelingen, areaalontwikkelingen en prijsontwikkelingen. Ook de stijging van het aantal woningen en (eventuele) bijstellingen van tarieven leiden tot financiële aanpassing van de begroting. De basis hiervoor ligt in de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), dan wel in de uitgangspunten die gehanteerd zijn bij de meicirculaire. Daarnaast leiden andere technische- en autonome ontwikkelingen tot het bijstellen van de begroting. Voor het jaar 2026 en verder wordt rekening gehouden met de volgende bijstellingen.

Nr.	Technische- en autonome bijstellingen (bedragen x € 1.000; - = nadeel)	2026	2027	2028	2029
1	Loonindex (1,13%)	-98	-795	-795	-795
2	Prijsindex prijsgevoelige budgetten (3,2%)	-1.173	-1.177	-1.145	-1.144
3	Subsidie-index (2,17%)	-138	-135	-122	-122
4	Index belastingen, tarieven en areaal (3,2%)	457	458	458	458
5	Actualiseren investeringen (faseringen, gereedmeldingen en indexeringen) (3,2%)	285	63	-70	-193
6	Treasury resultaat	300	150	-75	-150
7	Verbonden partijen loon- en prijsindex	-936	-1.033	-1.021	-1.021
8	DG&J Aanpassing Beleid	-91	-91	-91	-91
9	SOJ Aanpassing beleid	34	34	34	34
10	Avres Aanpassing beleid	366	366	366	366
11	Nog in te vullen taakstelling Sociaal Domein	-309	-309	-309	-309
12a	Waardlanden	-144	-144	-144	-144
12b	Doorberekening loon- en prijsindex Waardlanden in afvalstoffenheffing	216	216	216	216
12c	DVO's Waardlanden	3	3	3	3
13	Storting voorziening Riool	-63	-63	-63	-63
14	Dividend BNG en Stedin	200	200	200	200
15	Bredere inzet Brede scholen	-40			
16	Areaaluitbreiding openbaar groen en wegen	-102	-102	-102	-102
17	Begraafrechten	-100	-100	-100	-100
18	Verhuuropbrengst gebouw C	-118	-118	-118	-118
19	Woo-budget		63	63	63
20	Aflossingsreserve	500			
21	Havens en cruiseschepen	120	120	120	120
22	Wet op de lijkbezorging	-35	-35	-35	-35
	Totaal technische- en autonome bijstellingen	**-866**	**-2.429**	**-2.730**	**-2.928**

1. Loonindex
De nieuwe Cao voor gemeenten geldt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. Op 1 januari 2026 worden de salarisschalen nominaal verhoogd met € 35. Vervolgens vindt op 1 juli 2026 een loonstijging van 1,25% plaats, gevolgd door een verdere stijging van 1,6% op 1 januari 2027.

We houden rekening met een stijging van de totale loonsom in 2026 met 1,13% (€ 35 is 0,5% van de totale loonsom + 0,63% voor een half jaar) en in 2027 met 1,6%.

De berekening van de loonstijgingen geeft een indicatie van de verwachte verhogingen. De definitieve salarisschalen zijn op dit moment nog niet door de VNG vastgesteld. Zodra deze beschikbaar zijn, kunnen de exacte bedragen worden opgenomen in de begroting voor 2026.

2. Prijsindex prijsgevoelige budgetten
De prijsgevoelige budgetten worden geïndexeerd met 3,2%, conform de raming van het CPB.

3. Subsidie-index
Voor de gesubsidieerde instellingen hanteren wij een index van 2,17% (het gemiddelde van 1,13% voor lonen en 3,2% voor prijsstijgingen).

4. Index belastingen en tarieven (3,2%)
Dit betreft met name de OZB verhoging voor woningen en niet-woningen.

5. Actualiseren investeringen
De geplande investeringen zijn integraal beoordeeld qua planning en fasering. Daar waar sprake is van een bijstelling van de planning, leidt dit tot een verschuiving in de kapitaallasten. Een overzicht van de bijgestelde investeringsplanning is te vinden in bijlage 5.1.

6. Treasury resultaat
Door met name het verschuiven van de investeringen is er op korte termijn minder financiering nodig dan begroot. Hierdoor is het mogelijk incidenteel een deel van de begrote rentelasten te verlagen. In 2028/2029 zal dit leiden tot een nadeel.

7. Verbonden partijen loon- en prijsindex
Voor de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen (GR-en) volgen we de begrotingen van die GR-en, zoals opgenomen in zienswijzestukken die onlangs aan de raad zijn aangeboden.

8./9./10. DG&J, SOJ en Avres Aanpassing beleid
Conform de zienswijzeprocedure worden beleidsaanpassingen van deze GR-en verwerkt in de perspectiefnota.

11. Nog in te vullen taakstelling Sociaal Domein
Beleidsaanpassingen bij Avres leveren een financieel voordeel op. Voor het Sociaal Domein staat nog een taakstelling open. Daarom wordt voorgesteld om de voordelen van de beleidsaanpassingen bij Avres in te zetten voor de taakstelling Sociaal Domein.

12a&b. Waardlanden
De lasten voor de afvalinzameling (en bedrijfsvoering) nemen met € 278.000 toe, terwijl de lasten voor de afvalverwerking mede als gevolg van het gevoerde afvalstoffenbeleid met € 134.000 afnemen. De toename van de lasten voor afvalinzameling wordt vooral veroorzaakt door gevolgen van de Cao-afspraken en de overige bedrijfsvoeringskosten (zie zienswijzestukken die onlangs aan de raad zijn aangeboden). Het saldo van € 144.000 wordt doorberekend in het tarief Afvalstoffenheffing 2026. Dit geldt ook voor de meerkosten voor de

DVO Inzameling bijplaatsingen van € 72.000. Per saldo wordt € 216.000 doorberekend in het tarief Afvalstoffenheffing 2026.

12c DVO's Waardlanden
In de concept begroting 2026 houdt Waardlanden rekening met de voorlopige bedragen van de herziene dienstverleningsovereenkomsten. Ten opzichte van onze begroting, jaarschijf 2026 zijn de verschillen per saldo marginaal (€ 3.000).

13. Storting voorziening Riool
Specifiek voor het onderdeel straatvegen dalen de lasten met € 162.000 en voor de verwerking van straatvuil stijgen de lasten met € 36.000, per saldo een voordeel van € 126.000. Een deel van de kosten voor straatvegen en verwerking straatvuil (50%) wordt regulier doorberekend in de berekening van het tarief Riolering. Nu de kosten dalen, wordt 50% van het voordeel van € 126.000 toegevoegd aan de egalisatievoorziening Riolering.

14. Dividend BNG en Stedin
Als gevolg van de energietransitie had Stedin kapitaal nodig. Dit zorgde voor onzekerheid over de dividenduitkering. Inmiddels heeft het Rijk een aandelenbelang genomen in Stedin waardoor de stabiliteit is toegenomen. Hierdoor is de verwachting dat de dividendinkomsten zekerder zijn. Ook het dividend van BNG is de laatste jaren structureel hoger dan begroot. De verwachte dividendinkomsten zijn dan ook verhoogd.

15. Bredere inzet Brede Scholen
De kostenbesparing als gevolg van de bredere inzet van de wijkfunctie van de Brede Scholen voor zaken die ruimte vragen, wordt in 2026 nog niet volledig gerealiseerd.

16. Areaaluitbreiding openbaar groen en wegen
Door ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving, zoals nieuwbouwprojecten, herinrichtingen en ambities op het gebied van biodiversiteit, neemt het areaal aan openbaar groen en verhardingen toe. Dit brengt structurele extra kosten met zich mee voor het beheer en onderhoud.

17. Begraafrechten
De ontvangsten uit begraafrechten betreffen in de meeste gevallen afkoopsommen. Deze komen ten gunste van de voorziening waar vervolgens elk jaar een jaarschijf uit wordt onttrokken. Het bedrag van de verhoging van de afkoopsommen komt daardoor maar voor een klein deel direct ten gunste van een begrotingsjaar. Hierdoor worden de begrote opbrengsten voorlopig niet gehaald.

18. Verhuuropbrengst gebouw C
In de perspectiefnota 2025 is opgenomen extra huur te generen met gebouw C. De interesse in dit gebouw is echter beperkt. Daarnaast wordt het nu gebruikt als werkruimte gedurende de periode dat het Stadhuis wordt aangesloten op het warmtenet.

19. Woo-budget
Voor de Wet open overheid (Woo) ontvangt de gemeente vanaf 2022 via de algemene uitkering structurele middelen voor actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Daarnaast ontvangen we tot en met 2026 ook incidentele middelen voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Deze incidentele middelen eindigen vanaf 2027, maar het uitgavenbudget is wel structureel geraamd en kan dus vrijvallen.

20. Aflossingsreserve
In de perspectiefnota 2025 is € 500.000 vanuit het begrotingssaldo 2026 ingezet voor het investeringsplafond.

In de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2024 wordt voorgesteld om € 500.000 te storten in de aflossingsreserve. Hierdoor kan de in 2026 geraamde storting in de aflossingsreserve worden teruggedraaid.

21. Havens en cruiseschepen
Het aantal cruiseschepen dat Gorinchem aandoet, is hoger dan oorspronkelijk geraamd. De liggelden en administratiekosten zorgen structureel voor extra baten van € 120.000. Om deze hogere opbrengst te blijven realiseren, is wel inzet nodig. Zie hiervoor ruimtevrager 28.

22. Wet op de lijkbezorging
Het komt steeds vaker voor dat de gemeente kosten moet maken voor inwoners die geen middelen hebben voor de organisatie van een uitvaart. Hierdoor zijn er structureel extra middelen nodig.

2.2 Ontwikkelingen gemeentefonds

De ontwikkeling van het gemeentefonds wordt jaarlijks in de diverse circulaires nader toegelicht. De meicirculaire 2025 vormt een belangrijk kader voor de begroting 2026.

Gemeentefonds (bedragen x € 1.000; - = nadeel)	2026	2027	2028	2029
Bijstellingen Algemene uitkering	4.223	4.793	4.408	4.661
Hervormingsagenda (Jeugd) o.b.v. meicirculaire	1.307	1.160	-262	-263
Storting reserve Sociaal Domein	-1.307	-1.160		
Besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd			262	263
Totaal Gemeentefonds	**4.223**	**4.793**	**4.408**	**4.661**

In de meicirculaire is de terugval van het gemeentefonds door het Rijk vanaf 2026 gedempt met structureel ruim €400 mln. per jaar, hetgeen voor onze gemeente vanaf 2026 een structureel voordeel geeft van ongeveer €1 mln per jaar.

De Hervormingsagenda Jeugd heeft een groot effect op het gemeentefonds. Dit effect wordt door het Rijk vooralsnog doorgeschoven naar 2028. Voorgesteld wordt het voordeel van deze verschuiving in 2026 en 2027 toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein. Daarnaast wordt voorgesteld het extra nadeel van deze verschuiving vanaf 2028 te dekken door het verhogen van de besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd. Voor de omvang van deze besparingsopgave verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 Overige ontwikkelingen. Op de extra bijdrage van het Rijk is in de jaren 2026/2027 de besparing van de lokale keuzes al in mindering gebracht.

2.3 Ruimtevragers

In dit hoofdstuk zijn de ruimtevragers opgenomen waarvan wordt voorgesteld om deze te verwerken in de begroting 2026-2029. In de tabel zijn de financiële effecten van deze ontwikkelingen opgenomen. Onder de tabel wordt toegelicht waarom het nodig is om deze kosten te maken. In deze perspectiefnota zijn we kritisch geweest op het opnemen van nieuwe ruimtevragers. Bij de perspectiefnota en begroting 2025 hebben we diverse maatregelen moeten treffen om de begroting op orde te krijgen en houden. Dat maakt dat er ook in deze perspectiefnota weinig ruimte is voor nieuwe zaken die om financiële middelen vragen.

Nr.	Ruimtevragers (bedragen x € 1.000; - = nadeel)	2026	2027	2028	2029
1	Griffierechten en proceskosten	-29	-29	-29	-29
2	Activiteitenbudget Gorcums museum	-30			
3	Stadsecologie uitvoeringsbudget	-20			
4	Verkiezingen, afscheid/welkom stadsbestuur	-62			
5	Onderhoud kunstcollectie		-30		
6	Hamelhuis	-37	-37	-37	-37
7	Subsidie cultuurparticipatie	-10	-10	-10	-10
8	Inrichting Jenaplanschool en Montessorischool	-45			
9	Noodlokalen Yulius	-70			
10a	BRP op orde	-200	-200	-200	
10b	Dekking extra opbrengsten BRP	50	50	50	
11	Leegstand 't Gilde	-110	-110		
12	Taakstelling besparing MJOP Vastgoed	-247	-247	-247	-247
13	Groot en klein onderhoud MJOP (Civiele kunstwerken en publieke objecten)	-251	-251	-251	-251
14	Uitvoeringskosten MJOP	-60	-60	-60	-60
15	Maaibeheer stadswallen	-25	-25	-25	-25
16	Ondernemersfonds	-62	-62	-62	-62
17	Huishoudelijke ondersteuning	-300	-300	-300	-300
18a	Individuele begeleiding	-80			
18b	Dekking reserve Sociaal Domein	80			
19	Dagbesteding en individuele begeleiding	-475	-475	-475	-475
20a	Odensehuis	-75			
20b	Dekking reserve Sociaal Domein	75			
21	Wmo voorzieningen	-40	-40	-40	-40
22	Scootmobielen	-100	-100	-100	-100
23	Overige verplaatsingsmiddelen Wmo	-50	-50	-50	-50
24	MolenHopper	-165	-197	-230	-230
25a	Automaatje	-30			
25b	Dekking reserve Sociaal Domein	30			
26	Dekking Wmo onvoorzien	205	205	205	205
27a	Gorcumpas	pm	pm		
27b	Dekking reserve Sociaal Domein	pm	pm		
28	Bijdrage GCM	-50	-50		
29	Formatie Griffie	-135	-135	pm	pm
30	Personeelskosten organisatie	-154	-104	-104	-104

Nr.	Ruimtevragers (bedragen x € 1.000; - = nadeel)	2026	2027	2028	2029
31	Erfgoed uitvoeringsbudget	-30			
	Totaal	**-2.502**	**-2.257**	**-1.965**	**-1.815**

1. Griffierechten en proceskosten
De laatste jaren zien we een toename in griffierechten en proceskosten door langlopende dossiers of meer zaken waarin de rechter bepaalt dat de gemeente de griffierechten en proceskosten moet vergoeden.

2 Activiteitenbudget Gorcums museum
Op dit moment wordt er een vaste presentatie in het Gorcums Museum gerealiseerd. Er is echter geen budget voor jaarlijks wisselende content. Om de presentatie aantrekkelijk en relevant te houden voor de stad, is het belangrijk een wisselend element toe te voegen en wordt er voor 2026 een budget van € 30.000 aangevraagd.

3. Stadsecologie uitvoeringsbudget
In het afgelopen jaar zijn de voorbereidingen gestart voor het uitvoeringsprogramma Bliekse natuur, om invulling te geven aan de ambitie om Gorinchem radicaal te vergroenen. Voor de uitvoering van dit beleid is een uitvoeringsbudget nodig.

4. Verkiezingen, afscheid/welkom stadsbestuur
In maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Naar verwachting heeft dit tot gevolg dat de samenstelling van de raad wijzigt en we afscheid nemen van een aantal raadsleden en nieuwe raadsleden verwelkomen. Voor nieuwe raadsleden hebben we ook een introductieprogramma. Daarnaast verwachten we kosten te maken voor de vorming van een nieuwe college.

5. Onderhoud kunstcollectie
Conform de overeenkomst die de gemeente Gorinchem in 1982/1983 met de Historische Vereniging Oud-Gorcum is aangegaan, is de gemeente huisvader over de (historische) collectie. Daaronder valt o.a. een goede registratie en verzekering. Voor een volledige registratie moet eenmalig de collectie buiten het museum en het depot in beeld worden gebracht.

6. Hamelhuis
De subsidierelatie met het Hendrick Hamelmuseum is geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is besloten de subsidie voort te zetten. We verwijzen u hiervoor naar de onlangs verzonden raadsinformatiebrief.

7. Subsidie cultuurparticipatie
Onder begeleiding van Stichting De Spreekkamer is binnen het project Geworteld in Gorinchem een betrokken en diverse community ontstaan in de Haarwijk. Deze samenwerking heeft geleid tot waardevolle ontmoetingen, persoonlijke verhalen en zichtbare verbinding in de wijk. Onder de deelnemers leeft een sterke wens om de ontstane community voort te zetten. Stichting De Spreekkamer onderzoekt daarom de mogelijkheid om zich om te vormen tot Stichting Geworteld in Gorinchem. Deze wijziging omvat een naamsverandering en een nieuw bestuur, samengesteld uit leden van de community zelf. Om deze gemeenschap te ondersteunen, is structurele financiering van € 40.000 noodzakelijk. De subsidie aan Stichting De Spreekkamer van structureel € 30.000 wordt, zoals vorig jaar bij de begroting aangegeven, ingezet om deels het benodigde bedrag hiervoor te dekken. Een aanvullend budget van € 10.000 blijft dan nodig.

8. Inrichting Jenaplanschool en Montessorischool
In verband met de groei van het aantal leerlingen op de Jenaplanschool en de Montessorischool heeft het schoolbestuur OVO recht op een wettelijke normvergoeding voor de eerste aanschaf onderwijsleerpakket en meubilair.

9. Noodlokalen Yulius
In het kader van onze wettelijke huisvestingstaak hebben we voor de huisvesting van het Yulius Lingewaal College tijdelijk noodlokalen geplaatst op de locatie Merwedekanaal 8a. In afwachting van de verschillende (verhuis)bewegingen op onderwijshuisvestingsgebied, zijn deze noodlokalen nog een jaar langer (2026) benodigd. Daarna dienen deze noodlokalen te worden gedemonteerd en afgevoerd. Voor de huur en de verwijderingskosten is in 2026 € 70.000 nodig.

10. Basisregistratie Personen (BRP) op orde
Naast de wettelijke verplichting om zorg te dragen voor een correcte BRP brengt het investeren in adreskwaliteit verscheidene andere voordelen met zich mee, zo bewijst ook het project BRP op orde. Een juiste BRP zorgt ervoor dat we in beeld hebben wie waar woont, om zo illegale bewoning van (administratief leegstaande) locaties en eventuele ondermijnende activiteiten tegen te gaan. Adreskwaliteit vergroot indirect de leefbaarheid en veiligheid in wijken. Een deel van de lasten kan worden gedekt omdat de algemene uitkering o.a. is gebaseerd op het aantal inwoners.

11. Leegstand 't Gilde
De sporthal van vakcollege 't Gilde (oude locatie) is nog nodig voor bewegingsonderwijs totdat de extra/nieuwe sporthal op de campus is gerealiseerd. Daarom kan er nog niet gesloopt worden. Leegstand brengt echter kosten met zich mee (gas, water, electriciteit, beheer, eigenaarslasten etc.). Daar is niet in voorzien, omdat vorig jaar middelen voor sloop zijn aangevraagd.

12. Taakstelling besparing MJOP Vastgoed
Bij de laatste actualisatie in 2022 is het niet gelukt om de taakstelling te realiseren. Inmiddels wordt het invullen van deze taakstelling als niet reëel ingeschat. Daarom stellen wij voor het nog openstaande bedrag van € 247.000 voor deze taakstelling af te ramen.

13. Groot en klein onderhoud MJOP (Civiele kunstwerken en publieke objecten)
Het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Openbare Ruimte is geactualiseerd. Ten opzichte van het vorige beheerplan zijn extra middelen nodig, onder andere omdat het nieuwe plan is opgesteld op basis van inspecties, waarbij de actuele staat van de objecten bepalend is voor de kosten van het onderhoud. Het vorige beheerplan was gebaseerd op de theoretische levensduur van de objecten. Daarnaast zorgt de areaaluitbreiding en indexatie voor hogere onderhoudskosten.

14. Uitvoeringskosten MJOP
Voor de uitvoering van het nieuwe MJOP Openbare Ruimte is budget vereist voor de personele kosten.

15. Maaibeheer stadswallen
De noodzaak om het maaibeheer van de Stadswallen aan te passen is door herstelwerkzaamheden aan de op de Stadswallen gelegen asfaltverharding en het belang van de biodiversiteit urgenter geworden. Daarnaast ligt dit in lijn met het onlangs vastgestelde erfgoedbeleid. Om hier uitvoering aan te geven zijn meer financiële middelen noodzakelijk.

16. Ondernemersfonds
In 2025 wordt het ondernemersfonds in Gorinchem opgericht. Dit jaar participeert de gemeente met haar eigen gemeentelijk vastgoed in het fonds. Voor de intentie om als gemeente langdurig mee te blijven participeren in het ondernemersfonds is meerjarig budget nodig. Dit ligt in lijn met de motie die hierover door de raad is aangenomen.

17. Huishoudelijke ondersteuning
Als gevolg van een herijking van de tarieven voor huishoudelijke ondersteuning stijgen de kosten voor de huishoudelijke ondersteuning.

18a&b. Individuele begeleiding
Op basis van de te verwachten kostenontwikkeling zien wij een toename van de kosten. Voor 2026 worden deze kosten gedekt uit te reserve Sociaal Domein. Er wordt onderzocht of de stijging van de kosten na 2026 uit andere budgetten kan worden gedekt.

19. Dagbesteding en individuele begeleiding
Rekening houdend met verwachte groei van het aantal cliënten, o.a. als gevolg van extramuralisering van zorg en doordecentralisatie, de omvang van de indicaties en de afgesloten contracten, is meerjarig extra budget nodig.

20. Odensehuis
Met ingang van 2026 zijn er voor de subsidieverstrekking aan het Odensehuis naar verwachting geen dekkingsmogelijkheden meer vanuit IZA-middelen. Het Odensehuis is een voorliggende voorziening en zorgt ervoor dat inwoners minder vaak beroep doen op dagbesteding.

21 t/m 23 Wmo voorzieningen
Mede als gevolg van een toenemende vergrijziging zien we dat de vraag naar Wmo voorzieningen in Gorinchem toeneemt.

24. MolenHopper
Per 1 augustus a.s loopt het huidige contract af. Op basis van de uitkomsten van het nieuwe inkooptraject vallen de jaarlijkse kosten voor de MolenHopper hoger uit.

25. Automaatje
In 2025 loopt de pilot automaatje af bij de Klussendienst. De pilot moet nog worden geëvalueerd, maar bij gebleken succes houden we rekening met een structureel vervolg. Automaatje kan worden gezien als een voorliggende voorziening voor de MolenHopper en kan leiden tot minder gebruik van de MolenHopper.

26. Dekking Wmo onvoorzien
Binnen de Wmo-budgetten was een budget opgenomen om financiële tegenvallers op te vangen. Voor onvoorziene zaken hebben we echter de reserve Sociaal Domein en daarom wordt dit budget afgeraamd.

27. Gorcumpas
In 2025 is een verkenningsonderzoek naar een Gorcumpas gedaan. Aan de raad worden later dit jaar keuzes voorgelegd. De door de raad gemaakte keuze zal verder worden uitgewerkt. De kosten voor de invoering van de pas zijn afhankelijk van de keuze die de raad maakt. Daarom is hier op dit moment nog geen bedrag voor opgenomen.

28. Bijdrage GCM
Gorinchem wordt steeds vaker bezocht door riviercruises. Dit zorgt voor meer bezoekers en levert de gemeente, zoals eerder in deze perspectiefnota aangegeven, liggelden op. Om deze middelen structureel binnen te blijven halen, is een investering voor twee jaar in acquisitie voor riviercruises noodzakelijk.

29. Formatie griffie
De formatieuitbreiding van de griffie is tijdelijk opgenomen in begroting tot en met 2025. Op verzoek van de werkgeverscommissie wordt deze formatieuitbreiding voor de griffie ook voor 2026 en 2027 opgenomen in de

begroting. Voor de jaren 2028 en 2029 is een PM-post opgenomen. Dit geeft de nieuwe griffier de mogelijkheid om de formatieuitbreiding te evalueren en in overleg met de werkgeverscommissie te bepalen wat structureel al dan niet nodig is.

30. Personeelskosten organisatie
In de begroting 2023 is een tijdelijke uitbreiding van de ambtelijke organisatie met 18 FTE voor de jaren 2023-2025 toegekend. Vanaf 2026 moet deze formatie weer worden afgebouwd of moeten alternatieve financieringsbronnen worden gevonden. Hier is invulling aan gegeven. Een deel van de formatie wordt afgebouwd of wordt bekostigd uit beschikbare budgetten voor het werk dat door deze medewerkers wordt gedaan. En een laatste deel wordt bekostigd uit opbrengsten die deze werkzaamheden opleveren, zoals subsidies. Voor twee functies die noodzakelijk zijn is het niet gelukt om een andere financiering te vinden. Deze posten zijn daarom opgenomen als ruimtevrager. Dat geldt structureel voor de invulling van inkoopadvies en tijdelijk, voor de eerste helft van 2026, voor communicatieadvies.

31. Erfgoed uitvoeringsbudget
Voor de uitvoering van het nieuwe erfgoedbeleid is er een budget nodig van € 30.000.

3 Investeringen

In dit hoofdstuk gaan we in op de investeringsopgave voor de komende jaren. In de afgelopen jaren is een beeld geschetst van de uitdagingen op het gebied van de investeringen.

3.1 Investeringsplafond

Het investeringsplafond heeft als doel de omvang van de gemeentelijke schuldpositie af te bouwen en daarmee het renterisico en de exploitatierisico's te beperken. Met het oog op de reeds geplande investeringen uit de begroting 2025 voor de komende jaren (indicatief € 130 mln.) en de daarmee oplopende schuldpositie voor de korte termijn, is het noodzakelijk om bij nieuwe investeringen waar mogelijk gebruik te maken van bestaande of alternatieve dekkingsbronnen, zodat een verdere oploop van de schulden wordt voorkomen.
Bij de perspectiefnota 2021 is het investeringsplafond vastgesteld op € 5 mln. per jaar. Dit plafond wordt conform de afspraken jaarlijks geïndexeerd. Het investeringsplafond bedraagt in deze perspectiefnota circa € 6,0 mln. In de volgende paragrafen is dit verder cijfermatig gepresenteerd en afgezet tegen de voorgestelde investeringsbedragen.

3.2 Investeringsvoorstellen

Nr.	Investeringen (bedragen x € 1.000; - = nadeel)	Exploitatie				Investering			
		2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
	Beschikbare investeringsruimte							**268**	**5.812**
	Indexatie investeringsplafond (3,2%)					186	186	186	186
	Totaal investeringsbudget					**186**	**186**	**454**	**5.998**
1	Beschoeiingen		13	50	79	268	739	296	-998
2	Havens		-15	-15	-15	-371			
3	Civiele Kunstwerken/Bruggen		-4	-21	-39	-111	-518	-432	
4	Spaaropgave onderwijs								-1.000
5	Centrale Hal		-24	-24	-24	-300			
6	IHP				-240			-3.000	-1.000
7	Reserve Sociaal Domein					2.000			
8	Investering WBI								-1.000
	Autonome ontwikkelingen								
9	Voertuigen en Materieel		-19	-33	-23	-194	-135	102	-192
10	ICT								-210
11	Openbare verlichting								-58
12	Straatmeubilair								-100
13	Verkeersborden								-55
14	Speelruimteplan								-200
15	Vervangingsplan Inventaris								-106
16a	GRP								-1.130
16b	Dekking GRP								1.130
	Subtotaal exploitatie / investeringen	**0**	**-49**	**-43**	**-262**	**1.292**	**86**	**-3.034**	**-4.919**
						1.478	272	-2.580	1.079
	Cumulatieve ruimte in investeringsplafond					**1.478**	**1.750**	**-830**	**249**

1. Beschoeiingen
In de perspectiefnota 2025 zijn meerjarige investeringsbudgetten opgenomen voor de vervanging van beschoeiingen. Bij de actualisatie van het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) Openbare Ruimte is gebleken dat de staat van sommige beschoeiingen niet zodanig slecht is dat deze direct vervangen moeten worden. Dit biedt tevens ruimte om de werkzaamheden voor het beheerplan behapbaar te houden. Het verlagen van de vervangingsbudgetten voor beschoeiingen zorgt voor een voordeel in 2026, 2027 en 2028. In 2029 is er nieuw vervangingsbudget nodig.

2. Havens
Er is investeringsbudget nodig voor vervanging van het hout aan de buitenzijde van de Lingesluis, waar boten tijdelijk aanmeren bij het wachten op de sluis. Daarnaast worden remmingswerken bij de Lingesluis en Petersbrug vervangen.

3. Civiele Kunstwerken/Bruggen
Voor het vervangen van voornamelijk houten fietsbruggen die het einde van hun levensduur hebben bereikt, is een investeringsbudget nodig.

4. Spaaropgave onderwijs
In het raadsvoorstel Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2023 – 2038 is een indicatie gegeven van de kosten voor het uitvoeringsplan 2023-2026. Vanaf 2025 wordt hiervoor, binnen de kaders van het investeringsplafond, jaarlijks een bedrag van € 1 mln. voor investeringen in onderwijshuisvesting in de begroting opgenomen. Dit is onderdeel van het bij de perspectiefnota 2023 ingevoerde spaarsysteem voor onderwijs.

5. Centrale hal
Door de komst van het regionaal werkcentrum en de noodzaak om toegankelijkheid en privacy te verbeteren, is het nodig om de centrale hal te verbouwen. Hiermee verhogen we de klantvriendelijkheid van de gemeente bij burgerzaken.

6. Integraal Huisvestering Plan (IHP)
De IHP-opgave blijft omvangrijk en is een van de belangrijkste financiële opgaven van de gemeente. Daarom wordt voorgesteld om de ruimte binnen het investeringsplafond (€ 3,0 mln.) volledig in te zetten voor toekomstige investeringen in het kader van het IHP. Vanuit de algemene reserve kan daarnaast € 1,0 mln. extra investeringsbudget worden opgenomen.

7. Reserve Sociaal Domein
Op basis van de uitgangspunten over de hoogte van de reserve Sociaal Domein (zie paragraaf 5.2) wordt voorgesteld € 2,0 mln. af te romen van deze reserve. Deze middelen worden toegevoegd aan de algemene reserve.

8. Investering Woningbouwimpuls (WBI)
Voor de transformatie Schelluinsestraat is subsidie aangevraagd en verkregen (circa € 7 mln). Om hier gebruik van te kunnen maken zal de gemeente ook zorg moeten dragen voor 50% co-financiering. Met het reserveren van middelen voor deze investering wordt een stap gezet in het invullen van de co-financiering.

9. t/m 16. Autonome ontwikkelingen
Dit betreft de reguliere autonome investeringen en de investeringen in het gemeentelijke rioleringsplan (GRP).

4 Overige ontwikkelingen

In de meerjarenbegroting zijn verchillende taakstellingen opgenomen, die (gedeeltelijk) nog moeten worden gerealiseerd. In dit hoofdstuk geven we een beeld van de stand van zaken van deze taakstellingen.

Naast eerdere taakstellingen zijn in de begroting 2025 nieuwe taakstellingen opgenomen die nog voor de volgende bedragen dienen te worden gerealiseerd.

Taakstellingen Begroting 2025 (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Taakstelling Subsidies	143	309	309	309
Taakstelling Sociaal Domein		178	168	168
Taakstelling Efficiency Organisatie	175	200	225	225

Voor de taakstelling subsidies wordt de volgende invulling voorgesteld:

Taakstelling Subsidies (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Openstaande taakstelling	**143**	**309**	**309**	**309**
Herallocatie OAB Middelen	106	106	106	106
Minder Personele Dekking	30	30	30	30
Totaal invulling	**136**	**136**	**136**	**136**
Restant openstaande taakstelling	**7**	**173**	**173**	**173**

De taakstelling subsidies kan voor een deel worden ingevuld door een herschikking van de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. Dit budget bevatte ruimte om andere keuzes te maken of zaken te combineren, bijvoorbeeld met de rijke ontwikkeldag. Dit levert een structurele besparing op, die kan worden ingezet voor de taakstelling subsidies. Door daarnaast minder middelen in te zetten voor personele dekking, is de taakstelling voor 2026 grotendeels gerealiseerd. Hiermee voorkomen we dat voor 2026 een grootschalige herschikking van de subsidies moet plaatsvinden die alle subsidiepartners zou kunnen raken. Voor de jaren 2027 en verder moet de taakstelling nog wel verder worden ingevuld.

Voor de taakstelling Sociaal Domein wordt de volgende invulling voorgesteld:

Taakstelling Sociaal Domein (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Openstaande taakstelling	**0**	**178**	**168**	**168**
DG&J	-90	-90	-90	-90
Scootmobielen	-15	-15	-15	-15
Voordelen beleid verbonden partijen (m.n. Avres)	309	309	309	309
Totaal invulling	**204**	**204**	**204**	**204**
Restant openstaande taakstelling	**-204**	**-26**	**-36**	**-36**

DG&J kan vooralsnog de gevraagde taakstelling niet realiseren en ook de besparing op scootmobielen blijkt niet realiseerbaar. Bij de verbonden partijen leiden met name de beleidsaanpassingen van Avres voor lagere lasten. Zoals eerder in de perspectiefnota aangegeven, wordt voorgesteld om deze in te zetten voor de realisatie van de taakstelling Sociaal Domein. Hiermee is de taakstelling voor het Sociaal Domein structureel ingevuld.

Voor de taakstelling efficiency organisatie wordt de volgende invulling voorgesteld.

Taakstelling Efficieny Organisatie (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Openstaande taakstelling	**175**	**200**	**225**	**225**
Afbouw FTE (0,5)	35	35	35	35
Onderbestede budgetten	31	31	31	31
Vacatureruimte & Inhuurkosten	109			
Totaal invulling	**175**	**66**	**66**	**66**
Restant openstaande taakstelling	**0**	**134**	**159**	**159**

Naast de taakstellingen die in de begroting 2025 nieuw zijn opgenomen bestonden er ook al eerdere taakstellingen. Onderstaand overzicht laat het totaal zien van alle taakstellingen die nog moeten worden ingevuld. De bovenste drie taakstellingen in de tabel zijn taakstellingen die al eerder in de begroting waren opgenomen.

Restant Openstaande Taakstellingen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Taakstellingen voor begroting 2025				
Taakstelling hogere kosten Sociaal Team			489	489
Taakstelling DT	100	100	100	100
Taakstelling Stadsontwikkeling	52	52	52	52
Subtotaal	**152**	**152**	**641**	**641**
Taakstellingen begroting 2025				
Taakstelling Subsidies	7	173	173	173
Taakstelling Sociaal Domein	-204	-26	-36	-36
Taakstelling Efficiency Organisatie		134	159	159
Totaal	**-45**	**433**	**937**	**937**

Hervormingsagenda Jeugd

Zoals bij de ontwikkelingen van het gemeentefonds is aangegeven wordt de fasering van de Hervormingsagenda Jeugd aangepast. Naar aanleiding hiervan houden we rekening met de volgende besparingen die meeveren met de maatregelen van het Rijk.

Hervormingsagenda Jeugd (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd (Rijk)			262	263
Besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd (Lokaal)			702	695
Totale besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd			**964**	**958**

De besparingsopgave Hervormingsagenda Jeugd (Lokaal) is voor het totaaloverzicht opgenomen in deze tabel maar is inmiddels concreet in de begroting verwerkt op de budgetten waar een besparing dient te worden gerealiseerd.

Toenemende projectorganisatie en capaciteitsplanning
Zoals eerder aangegeven is het aantal projecten binnen de organisatie in de afgelopen jaren toegenomen. Dit zorgt voor een spanningsveld tussen het aantrekken van medewerkers en de tijdelijke beschikbaarheid van middelen uit hoofde van de projecten. Voor de korte termijn zijn de risico's beperkt maar zodra de voorraad aan projecten kleiner wordt, kan dit negatieve impact hebben op het jaarrekeningresultaat als gevolg van onvoldoende dekking voor de personeelskosten. Er wordt van uitgegaan dat de organisatie dit risico beheerst.

IHP
In de perspectiefnota 2025-2028 is aangegeven dat er onvoldoende ruimte is voor het uitvoeren van IHP. Naast de spaaropgave van € 1 mln per jaar is het de afgelopen jaren incidenteel gelukt om extra middelen te vinden voor de uitvoering van het IHP, zoals ook in deze perspectiefnota is aangegeven. Onder voorbehoud van positieve besluitvorming over de Jaarstukken 2024 (toevoeging € 1,5 mln. aan de reserve Onderwijshuisvesting), deze perspectiefnota (extra investeringsbudget van € 3 mln. in 2028 en € 1 mln. in 2029) en de PPN 2027-2030, is voor de periode t/m 2030 € 9 mln. aan investeringsbudgetten beschikbaar en bevat de reserve Onderwijshuisvesting € 1,9 mln. Hiermee kunnen we de plannen voor de eerste jaren uitvoeren. Op langere termijn blijft de financiering van het IHP echter een uitdaging. We blijven hiervoor ook actief aandacht vragen voor andere oplossingen, zoals bijdragen van het Rijk.

Cultuurhuis
In november 2024 is raadsvoorstel Cultuurhuis De Nieuwe Doelen aangenomen. De komende periode zal een (financieel) passend beheer- en exploitatiemodel voor de dagelijkse gang van zaken van het Cultuurhuis worden uitgewerkt. Dit zal in samenwerking worden gedaan met culturele partijen uit de stad, met de overige partijen waar in de onderzoeksfase mee is gesproken en met de bibliotheek. Er wordt op dit moment geen rekening gehouden met een eventuele extra financiële bijdrage van de gemeente.

Mobiliteit
Voor de Mobiliteitsvisie worden jaarlijks middelen gereserveerd vanuit de grondexploitaties. Omdat de grondexploitaties hun eindfase naderen, zal er op termijn een alternatieve wijze gevonden moeten worden om middelen te reserveren.

Waterheffing
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van hemelwater. Neerslag vangen we op in ons rioleringssysteem en in onze sloten en boezems. Deze wettelijke taak wordt steeds omvangrijker vanwege een veranderend klimaat. Dit zorgt vaker voor hevige regenval of juist voor langere perioden van droogte. Als we Gorinchem weerbaar willen maken voor klimaatverandering (zoals uitgesproken in de klimaatadaptatiestrategie, vastgesteld in 2023) dan zijn er naast investeringen in onze riolering ook extra investeringen nodig in de zogenaamde sponswerking van de stad. Door meer ruimte te creëren voor groen en water worden we beter in staat grote hoeveelheden water op te vangen en langer vast te houden in de grond. Zo voorkomen we wateroverlast of schade aan bijvoorbeeld funderingen. Er zijn momenteel onvoldoende middelen voor deze opgave. De gemeente Leiden is in 2025 gestart met een riool- en waterzorgheffing waarbij gebruikers en eigenaren van woningen en gebouwen niet alleen betalen voor het rioleringssysteem maar ook voor klimaatadaptieve maatregelen. Daarbij worden panden die geen rioolaansluiting hebben maar wel hemelwater afvoeren op de publieke ruimte nu voor het eerst ook aangeslagen. Op die manier worden de kosten voor deze maatschappelijke opgave naar verluidt eerlijker verdeeld. We kijken met belangstelling naar deze ontwikkeling en zullen een mogelijke implementatie hiervan betrekken bij de actualisatie van het nieuwe gemeentelijke rioleringsplan in 2026.

5 Bijlagen

5.1 Bijgestelde investeringsplanning

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de investeringen die in de tijd verschoven zijn. De financiële gevolgen daarvan zijn in het meerjarenperspectief opgenomen.

Onderstaande tabel bevat de investeringen die in de tijd verschoven zijn, waardoor incidentele ruimte vrijkomt.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Investeringsbedrag (netto)	planning uitgaven was	planning uitgaven wordt	start afschrijving
PROG703 Verkeer en vervoer				
Vervangen brug Dreesstraat	113	2025	2026	2027
Vervangen brug Den Uylstraat	149	2025	2026	2027
Fietsparkeren binnenstad 2019	200	tm 2024	tm 2026	2027
Herinrichting Banneweg 2019 *	1.837	tm 2025	tm 2026	2027
Infra aanpassingen ivm OV concessie	100	tm 2025	tm 2026	2027
Herinrichting Banneweg fase 2 Infra *	11.950	tm 2026	tm 2027	2028
Herinrichting schoolomgeving Retranchement	475	2025	2027	2028
Nieuwe Lingebrug*	16.620	tm 2027	tm 2028	2029
Herinrichting Arkelsedijk	1.177	tm 2027	tm 2028	2029
PROG705 Onderwijs				
Verbouwing Vr Robbeweg tbv Yulius en ISK*	3.341	2025	2026	2027
IHP23 Jaarschijf 2026	1.029	2026	2027	2028
Gildenplein, verduurzaming*	1.397	2025	tm 2026	2027
IHP 2017 uitbreiding Retranchement*	6.880	tm 2026	tm 2027	2028
PROG706 Sport, cultuur en recreatie				
Verduurzaming Oosterbliek*	130	2025	2026	2027
Kwaliteitsimpuls recreatiegebied Buiten de Waterpoort*	140	tm 2025	tm 2026	2027
Vervangen kade Stationsweg	2.479	2025	2026	2027
Keerwand den Uylstraat*	2.907	tm 2025	tm 2026	2027
PROG708 Duurzaamheid				
Beschoeiing begraafplaats Lingewijk	280	2025	tm 2026	2027
Beschoeiing Bestdijkplein en Du Perronplein	270	2025	tm 2026	2027
Vervangen beschoeiing Van Andel Spruijtlaan	389	2025	tm 2026	2027
PROG711 Overhead, VPB en onvoorzien				
Hard en software 2025	397	2025	tm 2026	2027
Hard en software 2026	361	2026	2026 en 2027	2028
Vervangingsplan inventaris 2023*	179	2025	tm 2026	2027
Totaal	**52.800**			

* De afschrijvingslasten van deze investeringen worden geheel of gedeeltelijk gedekt vanuit de afschrijvingsreserve.

5.2 Uitgangspunten

Met het vastleggen van de algemene uitgangspunten en de specifieke uitgangspunten geeft de raad aan waarmee rekening moet worden gehouden bij de opstelling van de begroting.

Algemene uitgangspunten

1. De begroting 2026 dient reëel en structureel sluitend te zijn.
2. De begroting 2027, 2028 en 2029 wordt zover mogelijk reëel en structureel sluitend opgesteld waardoor de toekomstige lasten van besluiten gedekt worden en er ruimte is voor het opvangen van tegenvallers.
3. Er wordt gewerkt met het principe ‘nieuw voor oud’. Nieuwe lasten worden daarbij gedekt binnen het betreffende programma danwel binnen de totale begroting.
4. De autonome en wettelijke ontwikkelingen gaan voor op de wensen voor nieuw beleid.
5. Een begrotingstekort wordt opgelost met maatregelen die een structurele besparing of een structurele opbrengst geven.
6. Er wordt gewerkt met een spaarsysteem (bestemmingsreserves) om te sparen voor grote investeringen in de (nabije) toekomst. Het al gespaarde en nog te sparen geld wordt in deze collegeperiode ingezet om enkele concrete resultaten te boeken.
7. Het investeringsplafond wordt gehandhaafd om de toekomstige schuldenomvang te beheersen.

Specifieke uitgangspunten

1. Cao-loonstijging: Cao aanhouden, vooralsnog wordt gerekend met een stijging van de loonkosten van 1,13%;
2. Prijsstijging: 3,2%;
3. Gesubsidieerde instellingen: een index van 2,17% toe te passen;
4a. Tarieven voor precariobelasting, leges (voor zover niet aan een maximum gebonden), begrafenisrechten en marktgelden geldt het gemiddeld indexcijfer van 3,2%;
4b. Tarieven voor onroerende en roerende zaakbelasting worden met 3,2% geindexeerd.
5. Tarieven voor leges (dienstverlening) ten aanzien van:
- evenementenvergunning: het tarief structureel bepalen op € 532 bij evenementen met een commercieel karakter;
- evenementenvergunning met een maatschappelijk karakter: geen kosten in rekening brengen;
6. Tarieven rioolbelasting, afvalstoffenheffing: tariefsontwikkeling op basis van kostendekkendheid;
7. Tarieven voor parkeren (straatparkeren, parkeergarages en parkeervergunningen: voor 2026 uitgaan van reguliere indexering 3,2%);
8. Tarieven veerdienst: de tarieven jaarlijks verhogen met het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie van het CPB;
9. Tarief Lingehaven: de tarieven jaarlijks verhogen met het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie van het CPB;
10. Tarief riviercruisevaart: de tarieven jaarlijks verhogen met het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie van het CPB;
11. Tarief toeristenbelasting: Het tarief stapsgewijs naar het landelijke gemiddelde brengen door het jaarlijks met 15% te verhogen in de periode van 2025 tot en met 2028;
12. Tarief naheffingsaanslag parkeerbelasting het wettelijk maximumtarief aanhouden;
13. Huren niet-woningen: de bepalingen terzake uit de gesloten huurovereenkomsten volgen (wat in de regel neerkomt op een tariefsontwikkeling op basis van de CPI-index alle huishoudens);
14. De rekenrente is bepaald op 1,3%;
15. De rente voor de grondexploitatie is bepaald op 1,3%;
16. Raming aantal inwoners per 1 januari 2026: 38.900;

17. Raming aantal woonruimten per 1 januari 2026: 18.350;
18. Indexatie van investeringen groter dan € 1 mln. met 3,2%;
19. Meerjarenonderhoudsplannen worden niet geïndexeerd;
20. Reserve Infrastructuur: positieve jaarrekeningsaldi (50% indien weerstandratio groter is dan 2), positieve saldi op grondexploitaties en onderuitputting op de kapitaallasten infrastructuur worden toegevoegd aan de reserve Infrastructuur;
21. Onderwijshuisvesting: reservering jaarlijks € 1 mln. voor investeringen. Daarnaast toevoegen van gerealiseerde onderuitputting van de kapitaallasten onderwijshuisvesting, de netto-opbrengsten van herontwikkellocaties van voormalige schoolgebouwen, jaarlijks toevoegen van positieve jaarrekeningsaldi (50% indien weerstandratio groter is dan 2);
22. Reserve Duurzaamheid: besparingen die worden gerealiseerd na realisatie van verduurzamingsprojecten worden jaarlijks toegevoegd aan de reserve duurzaamheid;
23. Reserve Sociaal Domein: eventuele saldi op het (programma) Sociaal Domein, worden aan het einde van ieder jaar verrekend met deze reserve. Voor deze reserve wordt een bandbreedte ingeschat van € 3,5 mln. tot € 5 mln. Voor de afroming in 2026 is als uitgangspunt het gemiddelde van de bandbreedte genomen (€ 4,25 mln.).

Gemeente Gorinchem
Stadhuisplein 1
Postbus 108 / 4200 AC Gorinchem
Telefoon: 14 0183
gemeente@gorinchem.nl

gorinchem.nl